

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Floremundi Raemundi V. Cl. Olim Consiliarii Regis
Galliarvm Ex Calviniano Catholici Synopsis Omnium hujus
temporis Controversiarum tam inter Lutheranos,
Calvinistas quam alios plurimos. Sive Historia ...**

Raemond, Florimond de

Coloniae Agrippinae, 1655

caput decimum quartum. De Archiepiscopi Coloniensis sanctimoniam
uxorem ducentis apostasia & ruina.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10880

cipes Ecclesiastici qui merum habent imperium, non nisi eos qui Catholicam profiteantur religionem, in ditione sua ferre necesse habeant. Idem ius est Principibus secularibus. Quod vero nonnulli diuersas tolerant religiones, si metu rebellionis sive tumultus. In libro Concordiæ extat decretum, quo cauetur, ne vel Princeps vel quicumque Status Imperij alterum Statum aut Principem, suam recipere cogat religionem, multo minus vero aliter subiectos, in contumeliam legitimi magistratus, in patrocinium suscipiat. Quamuis autem lex illa rigida videri possit, facit tamen pacis desiderium vt non iniquissimo animo feratur. Quod si apud aliquem plus possit conscientiae vis quam domini metus, et alio commigrandi datur facultas; recipiendi tamen eundem contra legitimum magistratum defendere licet. Si vero Princeps aliquis Ecclesiasticus deserta religione, uxorem velit ducere (vix enim alia eiusmodi metamorphoseos causa occurrit) ei dicitur statim auferatur, atque omne quod habuit imperium, vt quod ab Ecclesia dependet, abrogatur. Hanc quidem legem Protestantes non semel infringere atque abolere conati sunt. Vidimus in campum productas acies, & muros passim ariete percussos, in diocesi maxime Coloniensi, vbi duo Episcopi à Catholica defecerunt religione, Principatum nihilominus ac ditionem retinere summis viribus annixi. Veruntamen effecere nihil, fugati sunt & misere vitam terminarunt. Hermannus Episcopi historiam supra explicauimus; alteram Gebhardi etiam breuiter recenscamus: quorum vterque in summa Electorali dignitate antea constituti, postquam Lutheranismum nomen dedecunt, ad summas miseras atque inopiam fuerunt redacti.

DE ARCHIEPISCOPI COLONIENSIS sanctimoniam uxorem ducentis apostasia & ruina.

CAPVT XIV.

ARGVMENTVM.

I. Archiepiscopi Coloniensis in Germania auctoritate & viros.

II. Truchsessius Agnetem Mansfeldensem deperit.

III. Eorum amores divulgantur.

IV. Femina causa religionem deserit.

V. A Gregorio XIII. PP. excommunicatus & depositus, Archiepiscopatum armis recuperare sentat.

VI. In eius locum nonus Archiepiscopus à Bauarorum Principum familia Eruestus surrogatur.

Quandoquidem de hæreseos decrements dicere copimus, ab instituto non alienum erit infelicem Coloniensis Archiepiscopi fortunam hoc loco commemorare, in ditione illo Quinqueecclesiatum Episcopo, de quo præcedenti libro diximus, multo infelicitioris. Ex qua narratione liquido constabit, Lutheranismum ea in regione vbi regnum obtinere videtur, ibidem iacere, ac pacem animam agere. Est vero Coloniensis Archiepiscopus inter Germaniæ principes magnæ admodum potentia, & inter Ecclesiasticos maximas possidere diuitias existimatur. Hinc vt Constantiensis Episcopatus in Germania amplissimus (vt cuius iurisdicção longelateque pateat) Argentoratensis nobilissimus, Spirensis religiosissimus, sic Coloniensis opulentissimus pro uerbo apud Germanos, ac post Romanam urbem, Coloniensis ciuitas in fide Constantissima, & ipsi B. M. V. coram æstimatur. Huius Ecclesiæ prima fundamenta a Materno S. Petri discipulo iacta sunt: cuius etiam singularis in fide Christiana constantia, & perpetua erga S. Apostolicam Sedem ad hoc usque tempus fuit reuerentia; adeo vt publico hoc elogio gaudeat: COLONIA FIDELIS ROMANÆ ECCLESIAE FILIA (A) Archiepiscopi huius loci fere ex Principum numero aut illustri aliqua familia leguntur; iidemque Septemviralium seu Electoralium dignitate sunt conspicui. Ditionem habent quam amplam tum opulentiam; qua pulchra & pulchra oppida continentur, in qua summum Archiepiscopus habet imperium. Ad Archiepiscopatum hanc pertinet Principatus Agrippinensis tempore Ottonis Magni valde auctus, per Rhenum in confluentem Mosellam & Rheno ad Rhenum iuxta Insulam Batavorum proten-

a Videtur Coloniae Coloniensis Sacrauium Agrippinense VII. in herzog. Breolmanni Epitagma etc.

senfus. Cui deinde accessit Angariæ & VVestphaliæ duplex Ducatus, à Fridrico Imperatore Henrico Leoni proscripto ereptus, & Ecclesiæ huic doctus, Comitatus item Arnbergensis & alia.

II. Luthero in Germania Christianam concordiam ac pacem turbantur, Hermannus Comes de VVeda, qui rum Episcopatum regebat, à Bucero incantatus, de mutanda religione & Lutheranismò intioducendo cogitare cœpit: cui tamen Capitulum seu Canonicorum Collegium, in quo plerique magnis ac potentibus familijs erant oriundi, sese opposuit: actandem eò res deuenit, vt Pontificis atque Imperatoris decreto, omni tam politica quam Ecclesiastica administratio Hermannò ablata, eique alijs à Capitulo, frustra renitentibus Lutheranis confederatis, fuerit surrogatus quia in causa etiam & Canisus operam suam perorando posuit. Colonia tunc P. Petrus Faber, primorum vnus ex Societate Iesu, Ignatij contubernans, Catholicam religionem non parum promouit, quamuis Latine tantum concionaretur (quod eius loci ciuibus Latina lingua ita communis sit, vt vernacula vel domesticaripis videri possit) inter alios à Carthusiensis ordine benigne admodum ac munifice susceptus & adiutus, vti ex litteris eius Conuentus Anno M D XLV. à Ribadeneira historiz suæ de Ignatio inferis, videre est. Quemadmodum vero Bucerus miserum hunc Principem ad ruinam impulit, sic Faber Buceri conatibus in primis obstitit, adeo vt is Argentoratium vnde venerat, Hermannus vero abdicato Episcopatu & Electorali dignitate, ad priuatam atque inopem fere vitam redire sint coacti (b).

Nihilo Hermannii exemplo & ruina sapientior factus Gebhardus Episcopus, ex illustri Truchsesiorum VValdburgenſium familia (quæ præclarissimos bello & pace viros aduersus hæresim propugnatores etiam optimos Germaniæ dedit) ortus, & ipse similem insaniam inſeſcit. Hic quum in Comitij quibusdam Colonia celebratis, conspexisset forte fortuna, alij in magico Scoti illius celebri præstigiatoris speculo formosissimam quandam Canonissam, è Mansfeldensium Comitum genere progeneratam, contemplatus esset, vehementissime statim eam deperire, adeoque nihil aliud quam quomodo capoti retur, cogitare cœpit: nec prius conqueuit quam eam seductam, Brulæ clam apud se domi haberet. Quamuis autem facinus hoc suum magno studio celare cupere

ret (siquidem etiam ipsum vitium suæ turpitudinis quodammodo pudet) tamen vt ignis sub cineribus aliquamdiu latens, mox fumo sese prodit; ita turpis hic amor vel incestus potius diultere non potuit.

III. Vt ergo etiam occultissima quæque tempus aperit & in lucem protrahit; sic incestuosus hic amor tandem ad omnium fere noticiam peruenit. Mirari omnes, quæ ac detestari iniuriam Deo, Ecclesiæ, religioni, Archiepiscopali dignitati, adeoque publicæ honestati factam, atque ad eam vltiscendam Catholicos Principes cohortari. Agnetis (id enim nomen feminae huic fuit) cognati, familiae suæ honorem hoc facinore periclitari ægre ferentes, precibus, minis, conuicijs apud ægrum amore animum instabant; vt incestum nuptijs cohonestaret, sic vt miser ille extremo huic malo extremum quærere remedium decreuerit.

Audiens ergo quotidie miser Ecclesiam sibi incestuosos amores ac raptum Deo dicatæ virginis exprobrantem, animo fluctuans, tandem omnia miscere constituit, ac non cœlibatui tantum & castitati, verum etiam ipsi Deo nuncium remittere.

*Nam quod non facinus designet, qui semel omnem
Expulſis ex anima spreta virtute pudorem?*

IV. Vt ergo amoribus suis honestatis aliquod velum prætereret, maiorum deserta religione, ad hæresim deposita quæ hæctenus vsus fuerat simulatione, transiuit, noua religionis forma partim è Lutheranismò, partim è Calvinismò constata. Sacerorum igitur hunc ritum inducere tentauit; *vt ante Missam cantaretur Psalmus, inde caput aliquod è Nouo Testamento legeretur; adiuncta Collecta Tum aliud caput è veteri Testamento legeretur, ac rursus alius cantaretur Psalmus. Tum Fidei recitato Symbolo concionator sermonem haberet: quo finito, generalis explicanda Fidei Confessio, & Cantillaretur rursus, tum S. Cæne institutio recitaretur, vna cum verbis Consecrationis. Iterumque breuis cantaretur hymnus, & Eucharistia sumere volentibus administraretur: tandem vero tota actio Collecta & benedictione clauderetur. Ex in his quidem orationibus vernaculæ tantum lingua liceret*

vt.
b Vide Meshouium de Hermanno Colonienſi
Archæepiscopo ex authorato excuso Colonia &c.

uri. A quibusdam proditum inuenio, quum aliquando Monachus ex ea quæ Obseruantium dicitur, Franciscanorum familia, ad portam aulæ Episcopalis Bonneensis venisset, eleemosynæ petendæ causa, Gebhardi iussu in cœnaculum vbi cum sua nupta erat, introductum, ac deposito cucullo, cum gynæcei puellis saltare iussum: sic aliquamdiu ludibrio habitum atque irrisum, sine eleemosyna abactum, addita interminatione ne vniquam vel ipse vel quisquam alius eius ordinis rediret, nisi probe depecti vellet. Sic reformatus ille Episcopus cum femina sua præſenti voluptati velificabatur, futuri securus.

V. Interea Gregorius XIII. Pontifex Maximus, è suprema illa specula in quam diuina prouidentia collocatus erat, tam perniciosos Episcopi huius conatus animaduertens, pro ea qua totam Christianam rempublicam complectebatur vigilantia ac sollicitudine, litteris hominem admonere, & modis omnibus in viam reuocare, tentabat. Sed frustra id fuit: quod apud hominem amore irretitum plus Agnetis blanditiæ quam Pontificalia iussa possent. Hic vos, ô Mundi reformatores (si dijs placet) omnem reformationis vestræ historiam euoluite, vitamque primorum vestræ religionis auctorum ob oculos ponite. Dispeream, nisi prima fundamenta à feminarum fere amoribus iacta constabit, iuxta Apocalypſicarum Locustarum figuram, quarum facies erant vti facies feminarum, & ora, veluti leonum, in maledicendo & proſcindendo papam & probos. Illorum exemplo ergo Gebhardus Agnetem quoque uxorem duxit, Ducis Bipontini concionatore incestas nuptias copulante: ad quas ac simul ad Catholicæ religionis funus & exsequias, non cognati tantum Agnetis, verum etiam alij Principes ac proceres Lutherani fuerunt inuitati. Existimabat quippe Gebhardus, lectum suum nuptiale sepulcrum fore Ecclesiæ, & Musica instrumenta ac nuptialia organa atque epithalamia, mortuæ religionis velut natiuitatem fore funebrem. Quinetiam tanta spe facinus hoc aggressus erat, vt iurare non dubitaret, aut moriturum se, aut Agnetem suam Archiepiscopissam Coloniensem facturum. Quod vt melius perficeret, Bonnam præcipuum Archiepiscopatus ad Rheni ripam situm oppidum, quatuor Colonia distans miliaribus, vnâ cum alijs nonnullis munitis locis, in potestatem suam redegit, & direpto per nefarium sacrilegium Ecclesiæ thesauro, militem conduxit, qui non per diuocessum

tantum Coloniensem, verum etiam vicinas regiones grauissima damna dedit.

Noui huius mariti causæ fauebant Comes Palatinus, Dux Saxonie, Marchio Brandenburgicus, Electores, itemque Dux Bipontinus & alij Lutherane religioni addicti, eius contra Imperij leges & decretum Augustanum suscepta defensione. Sic enim habent verba decreti: *Si quis Archiepiscopus, Episcopus, Prælati, aut quisquam alius Ecclesiastici ordinis, veterem religionem deseruerit, is Episcopatus, Prepositura, aut quibuscumque alijs beneficijs Ecclesiasticis & prouentibus quos hactenus perceperit, renunciet: ac tum Capitulo, vel ijs ad quos id pertinet, alium eligendi & in eius locum substituendi ius sit.* Cui vt satisficeret, Capitulum Coloniense, Ducibus fere, Comitibus, Baronibus & magna auctoritate præditis viris constans, quum Pontificem tum Imperatorem aliosque Catholicos Principes de Archiepiscopii sui conatibus certiores fecit, rogans vt sua interposita auctoritate, tam perniciosos conatus obuiam ireretur, & tantis designatis flagitijs debita poena infligeretur. Et quidem tam Capitulo quam Senatui Coloniensi Ferdinandus Dux Buarie, Dux item Cluiæ & alij Catholici in Germania proceres auxilia promiserunt: Comes vero Arembergicus à Parmensi Principe, suprema tum Hispanici in Belgio exercitus duce missus, copias suas cum Capituli copijs coniunxit, dum interim spiritualia arma à Pontifice expediuntur, quibus incestuoso huic non Episcopatus tantum ablati, verum etiam sacris atque omni Christianorum communionis fuit interdictum, Capituloque mandatum, vt alium in eius locum eligeret.

VI. Huic Pontificis mandato obtemperantes Capitulares, Ernestum Buarie Ducis fratrem Gebhardo surrogarunt: qui interea dum ille cum noua sua nupta se oblectat, per omnes Ecclesias passim preces & publicas processiones fieri iubet; deinde diuinæ benignitati & iustæ suæ causæ confusus, quantum potest armorum apparatus conquirat. Contra Truchsessius quoque Protestantium opem implorat, & magnam ditionis partem Ioanni Casimiro Comiti Palatino oppignorat. Nec mora. Contracto vtrimque exercitu, miscrum in modum tota vastatur regio, committuntur prælia & conflictus; quibus plerisque victus Ioannes Casimirus, domum tandem magno cum damno redijt. Calvinistæ quidem in Gallia quum Truchsessianis opem ferre molirentur, à Lotharingæ Duce cæsi ac dissipati sunt. Sic ergo Ernestus

stus Episcopus oppidis fere omnibus ac locis munitis intra breue tempus potitus est, bonam ei ac Capitulo operam auante Frederico Duce Saxonie Lauenburgico diæcesin in pristinum statum restituit. Adhuc Hulsam arcem obsidentem, præsidarij loci equum claudicantem Sanctorum statuis oneratum miserant, ad quos ille eundem lignis paribuli in formam constructis onultum, remisit. Bonnam adhuc tenebant Truchsessiani, Carolo apostatæ fratre præsidij præfecto; sed & ipsatandem, notho Bruusiceensi, & Adolpho Nuenario, qui cum lex hominum millibus alimoniam inferre conati fuerant, profligatis, obsessa & ad deditionem coacta fuit, prædicto Carolo in Bavarie Ducis potestatem à præsidarijs tradito. Bonna reddita, ceteræ quoque arces & oppida partim vitro sese dederunt, partim vis expugnata sunt: sic ut miser hic maritus, non fortunæ tantum verum etiam Protestantijs, à quibus in tam sancta (sic enim aiebat) causa tam turpiter desertus esset, conuicium faciens, in Hollandiam se recipere, & apud Arausensem Principem per fugium quærere coactus fuerit, non multo post Argentoratum inde translato domicilio, viginti quatuor eius loci

Capitularium collegio quorundam opera adscriptus, vbi reliquum vitæ cum Agnete sua in summa paupertate exegit. Quum postea Lutheranis quidam exprobrarent, quod Truchsessium in tam bona & sancta causa deseruissent, cuius accessione ac defensione communis Protestantium causa, præsertim in suffragijs de Imperatore eligendo, multum adiuuari potuisset, responsum fuit à Lutheranis, certis indicijs sibi competum, Truchsessium ad Calvinismum magis quam ad Lutheranismum propendisse; eoque Ioanni Casimiro Palatini Electoris fratri, qui solus tum in Germania Calvinismum fovebat, & ad bellum hoc suis sumptibus vltro viginti armatorum milia coegerat, patrocinium relictum. Habes hic, Lector, paucis verbis rotam belli Colonienfis comprehensam historiam ab alijs (c) prolixè descriptam: è qua imprimis illud patet quam infirma sit ac caduca hæresis, adeo ut Catholicis, modo suis vti viribus velint, Babel hanc funditus destrueret atque extirpare facile sit futurum.

c Michaelis Iffels de bello Colonienfi libris 4.

Ad Lectorem admonitio.

Dolendum sane est, Auctorem neque extremam huic operi manum imponere, nec felicioris initium sæculi videre potuisse: quamuis eius filius, eiusdem studij ac voluntatis heres, capita quedam V. huius libri qua deerant, ac sextum integrum suppleuerit. Ut mirum non sit stili ac iudicij acrimonia quedam à prioribus discrepare. Eoque illud vbi Auctor de sanctissimo Patre Clemente VIII. Pontificis loquens ait se eundem vidisse lectioni Passionis D. N. Iesu Christi illachrymantem, non de patre huius operis auctore, sed de filio intelligendum est, qui anno MDC. patris librum de Antichristo eidem Pontifici Romæ exhibuit. Interim vero dum quod deest ab eodem aut alio quodam suppletur, hoc quod iam damus, vtere, fruere, ac vale.

K

FLORI-